

Sygn. akt I ACa 661/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Tomasz Ślęzak
Sędziowie :	SA Lucyna Świdierska-Pilis SO del. Lucyna Morys-Magiera (spr.)
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko F. K.

o zachówek

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt II C 265/13,

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. o tyle, że odsetki ustawowe należne są od dnia 15 grudnia 2013 roku;
- 2) oddala apelację w pozostałym zakresie;
- 3) zasądza od powódki na rzecz pozwanego 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Lucyna Świdierska-Pilis
-------------------------------	-------------------	-----------------------------

Sygn. akt I ACa 661/16

UZASADNIENIE

Powódka M. D. domagała się od pozwanego F. K. zapłaty początkowo kwoty 135175zł, a po rozszerzeniu pozwu pismem wniesionym dnia 21 kwietnia 2015r. - kwoty 156950zł, z ustawowymi odsetkami od kwoty 135175zł od dnia wniesienia pozwu do dnia złożenia pisma rozszerzającego powództwo oraz od sumy 156950zł od dnia złożenia pisma rozszerzającego powództwo, tytułem zachowku po zmarłym ojcu P. K. oraz zwrotu kosztów postępowania. Uzasadniała, że nabyła spadek po P. K. w całości, lecz spadkodawca za życia darował cały swój majątek synowi – pozwanemu. Dochodzona pozwem kwota, obliczona na podstawie art. 991 i 993 k.c. , wynosi połowę wartości udziału spadkowego, który by jej przypadła przy dziedziczeniu ustawowym. Podnosiła, że majątek spadkodawcy wyczerpywało prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), zabudowanej domem jednorodzinny, którą otrzymał pozwany, a które zostało następnie przekształcone przez Prezydenta Miasta K. w prawo własności; wartość zachowku powódka obliczyła jako połowę wartości rynkowej nieruchomości wycenionej na kwotę 270 350zł.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania w tym zastępstwa procesowego. Wskazywał, że spadkodawca był jego dłużnikiem, a darowizna na jego na rzecz z majątku spadkodawcy była częściową spłatą jego wierzytelności obejmującej : 96 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami, stwierdzonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach, 30 647,34 zł jako ustawowe odsetki od zasądzonej tym wyrokiem kwoty do dnia darowizny , 8162 zł tytułem zasądzonych nim kosztów procesu, 150 000 zł z tytułu przejęcia długu w stosunku do B. K. wynikającego z podziału majątku dorobkowego, 13 440 zł tytułem spłaty zadłużenia spadkodawcy wobec Funduszu Alimentacyjnego ZUS C.. Pozwany ponadto podniósł, że uregulował bieżące należności alimentacyjne w stosunku do powódki gdy spadkodawca - jego syn zapadł na nieuleczalną chorobę, regulował wszelkie opłaty związane z nieruchomością oraz przejął na siebie koszty utrzymania spadkodawcy leczenia i pobytu w hospicjum.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 marca 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach w punkcie 1 zasądził od pozwanego F. K. (K.) na rzecz powódki M. D. kwotę 7.575, 33 zł (siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt pięć złotych trzydzieści trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 marca 2016 roku do dnia zapłaty; w punkcie 2 w pozostałej części powództwo oddalił; w punkcie 3 nakazał pobrać od powódki M. D. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 1.494,27 zł (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt cztery złotych dwadzieścia siedem groszy) i od pozwanego F. K. kwotę 894,27 zł (osiemset dziewięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia siedem groszy) tytułem kosztów postępowania – odstępując od obciążania stron w pozostałej części kosztami należnymi Skarbowi Państwa; w punkcie 4 koszty zastępstwa adwokackiego pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych potwierdzających stanowiska stron w oparciu o dowody z dokumentów, a to: postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku z 18 marca 2011r, sygn. II Ns 244/11 Sądu Rejonowego K. w K., odpis Księgi Wieczystej (...), postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 7 lipca 2004r., sygn. II Ns 2507/99, wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 13 czerwca 2007r. o zmianie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 listopada 2007r. w sprawie o sygn. I ACa 730/07, umowę o przejęciu długu z dnia 14 kwietnia 2008r. wraz z ugodą, oświadczenie B. K. oraz wnioski do Komornika (sygn. Km 355/06), umowę darowizny..

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego i w oparciu o niego określił wartość nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...) według stanu z chwili dokonania darowizny na dzień 22 września 2008r. a wedle cen z chwili sporządzenia opinii na kwotę 313 900 zł; biegły wskazał przy tym, wyjaśniając w opinii uzupełniającej wątpliwości, że dla wartości nieruchomości bez znaczenia pozostaje okoliczność czy dotyczy jej prawo własności, czy też wieczystego użytkowania.

Ustalił Sąd Okręgowy, iż powódka jest córką zmarłego w dniu 25 września 2010r. P. K., i nabyła w całości spadek po zmarłym z mocy ustawy z dobrodziejstwem inwentarza. Ustalił, że spadkodawca będący właścicielem nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...) - przeniósł własność nieruchomości umową darowizny z dnia 22 września 2008r. na ojca - F. K.. Stwierdził, że darowizna spadkodawcy na rzecz pozwanego nie mogła być uznana za spłatę długu w związku z brakiem zaznaczenia tej okoliczności w umowie darowizny.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że co do zasady okoliczności faktyczne w sprawie niniejszej pozostawały między stronami bezsporne.

Przytoczył regulację art. 991§ 1 i § 2 k.c. odnośnie przysługującego powódce zachowku w wysokości połowy jej udziału spadkowego, wskazując, że poza sporem pozostawało, iż powódka jako córka spadkodawcy należy do kręgu osób wymienionych w art. 991§1 k.c.

Zważył Sąd, iż zgodnie z art. 1000§1 k.c. jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkodawcy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest zobowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Ustalając kwotę zachowku Sąd pierwszej instancji ustalił stan czynnego spadku uznając, iż podstawą ustalenia substratu zachowku może być wyłącznie stan czysty spadku tzn. aktywa pomniejszone o pasywa spadku.

Przyjął, że skoro cały majątek spadkodawcy wyczerpuje nieruchomości o wartości 313 900zł, kwotę zachowku należy obliczyć przy uwzględnieniu długów spadkowych, a więc wszelkich obowiązków majątkowych powstałych za życia spadkodawcy, podnoszonych przez pozwanego, a mianowicie :

$96\ 500zł + 30647,34zł + 8162zł + 150000zł + 13440zł = 298749\ zł.$

Po odjęciu tak powstałej kwoty od wartości nieruchomości, otrzymał Sąd pierwszej instancji 15151 zł, natomiast skoro udział spadkowy powódki wynosił połowę, uznał, że kwota należnego jej zachowku wynosi 7575,33zł. Zważył, iż spełnione zostało wskazanie, zgodnie z którym obowiązany jest do zapłaty powyższej kwoty w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Uznał Sąd Okręgowy, iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie potwierdzał wysokość spłaconych przez pozwanego długów spadkowych, których zasadności i prawdziwości pobrania powódka nie kwestionowała. Nie uwzględnił natomiast poniesionych przez pozwanego, kosztów utrzymania leczenia i pochówku spadkodawcy, opłat związanych z nieruchomością (gdy była własnością spadkodawcy) nakładów na nieruchomość bowiem pozwany kosztów tych przez wyliczenie nie ujawnił.

Wskazał nadto, iż wartość czynna majątku spadkowego, stanowiąca podstawę do obliczenia zachowku, nie była ustalona w dacie wniesienia pozwu o zachówek, lecz dopiero w oparciu o dowód z opinii biegłego przeprowadzony w toku postępowania sądowego. Zaznaczył, że roszczenie o zachówek staje się wymagalne z chwilą określenia przez Sąd jego wysokości według cen z daty orzekania o nim i stąd jego zdaniem z tą datą staje się możliwe naliczenie odsetek za opóźnienie od tego świadczenia. Orzekając obowiązek zapłaty zachowku Sąd określił datę należnych odsetek z dniem wydania wyroku w sprawie.

O kosztach postępowania wyrzeczono z uwzględnieniem, iż powódka poniosła opłatę sądową w wysokości 1000 zł i w pozostałej części nie obciążono stron kosztami postępowania na zasadzie art. 102 k.p.c. z uwagi na ich trudną sytuację materialną i życiową, zasądzając jedynie od nich w częściach równych kwoty należne za sporządzenie opinii biegłego, z uwzględnieniem uiszczonej przez pozwanego zaliczki na ten cel.

Apelację od tego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punktach 1, 2 i 4 wniosła powódka, zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci norm :

- art. 1000 § 1 k.c. w zw. z art. 406 k.c. przez ich błędne zastosowanie i uznanie, że wzbogacenie pozwanego w wyniku darowizny nieruchomości polega pomniejszeniu o długi spadkowe,

- art. 519 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, że wierzytelności P. K. w stosunku do B. K. wygasła wskutek przejęcia długu przez pozwanego i nie obciąża masy spadkowej.

Skarżąca zarzucała nadto naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie i uwzględnienie jako długu spadkowego długu P. K. wobec pozwanego z tytułu wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sytuacji, gdy zasądzona wyrokiem kwota wynika z przedawnionej wierzytelności z tytułu umowy o roboty budowlane, a pozwany nie postawił zarzutu przedawnienia, działając w uzgodnieniu z P. K..

Wskazywała także na naruszenie prawa materialnego w postaci art. 991 § 1 k.c. w zw. z art. 1000 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że dla ustalenia wartości zachowku od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę znaczenie mają długi spadkowe, podczas gdy dla ustalenia zachowku w takiej sytuacji znaczenie ma wartość darowizny.

Zarzucała ponadto sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że spadkodawca pozostawił długi spadkowe w wysokości 298749zł podlegające rozliczeniu w ramach niniejszej sprawy, podczas gdy jest to sprzeczne z treścią protokołu spisu inwentarza, oświadczeń pozwanego i umową przejęcia długu, z którą dług spadkodawcy wygasł.

Apelująca wskazywała, iż doszło do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wierzytelności obdarowanego wobec darczyńcy wynikające z wyroków sądowych zostały zaspokojone w wyniku umowy darowizny, podczas gdy z protokołu spisu inwentarza wynika, że nadal wchodzi one do stanu biernego spadku, czyli faktycznie nie zostały zaspokojone przed śmiercią darczyńcy, a także powoływała się na sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że długi jakie posiadał spadkodawca wobec pozwanego podlegają odliczeniu id wartości udzielonej pozwanemu darowizny, podczas gdy zadłużenie spadkodawcy w stosunku do pozwanego wchodzi w skład biernego stanu spadku ustalonego w prawomocnym spisie inwentarza, poprzez przyjęcie, że wysokość wzbogacenia pozwanego wynosi 15151zł, podczas gdy suma wzbogacenia pozwanego wynosi 313900zł i odpowiada wartości darowanej nieruchomości, pozostającej w posiadaniu pozwanego, poprzez uznanie, że wpływ na wysokość wzbogacenia wynikającego z udzielonej darowizny miały ewentualne rozliczenia między darczyńcą a obdarowanym, podczas gdy nie mogą one wpływać na wysokość wzbogacenia obdarowanego, gdyż długi spadkodawcy przechodzą na spadkobierców zgodnie z art. 922 k.c. i to na nich ciąży obowiązek ich zaspokojenia.

Skarżąca ostatecznie zarzucała, iż Sąd Okręgowy błędnie uznał, iż odsetki ustawowe za opóźnienie należą się od dnia wyrokowania, mimo, że prawidłowa ocena winna prowadzić do wniosku, iż pozwany co najmniej od dnia wniesienia pozwu wiedział o podstawie roszczenia i jego wysokości oraz od dnia wniesienia powództwa pozostawał w zwłoce z zapłatą kwoty zachowku na rzecz powódki, w tym zakresie więc wyrok winien również ulec zmianie, a początek biegu terminu opóźnienia liczony winien być od dnia wniesienia powództwa w niniejszej sprawie.

Wnosiła zatem o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki dalszej kwoty 149374,67zł tytułem zachowku z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powódki i zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki była uzasadniona jedynie w niewielkiej części, odniosła zatem skutek wyłącznie w odniesieniu do świadczenia ubocznego.

W pierwszej kolejności wskazać wypada, iż ustalenia faktyczne, aczkolwiek niezwykle szczupłe i zwięzłe, zostały poczynione w zakresie istotnym dla rozpoznania sporu w niniejszej sprawie, prawidłowo i doprowadziły do

skonstruowania stanu faktycznego pozwalającego na przyjęcie rozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji oraz konstatacji, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego poddaje się kontroli instancyjnej. Ustalenia te Sąd Apelacyjny przyjął za własne, bez konieczności ponownego ich przywoływania.

Za nieskuteczny uznano zarzut licznych sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, podnoszony w apelacji. Zasadnie ustalono bowiem wysokość długów spadkowych P. K. na sumę 298749zł. Należność główna i uboczna w wysokości odpowiednio 96500zł i 30647,34zł (według stanu na dzień dokonania darowizny nieruchomości przez spadkodawcę) została bowiem stwierdzona wyrokami Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie o sygn. II C 650/05 oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie o sygn. I ACa 730/07, podobnie jak zasądzone nimi koszty postępowania w łącznej wysokości 8162zł, suma 150000zł została objęta pisemnym przejęciem wynikającego z postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 7 lipca 2004r., sygn. II Ns 2507/99 długu, z dnia 14 kwietnia 2008r., dokonanym za zgodą wierzycielki B. K., która to kwota powiększyła zadłużenie spadkodawcy wobec pozwanego, zgodnie z postanowieniami stron. Odnośnie spłaty zadłużenia spadkodawcy wobec Funduszu Alimentacyjnego, zasadnie uznano je za wykazane co do kwoty 13400zł, ujęte w niezakwestionowanym przez zainteresowanych protokole spisu inwentarza majątku spadkowego po P. K.. Powódka okoliczności tej nie zaprzeczyła, tego twierdzenia pozwanego nie podważała w żaden sposób, potwierdzając nawet, że pozwany świadczył alimenty w miejsce zobowiązanego spadkodawcy na jej rzecz za pewien okres (art. 230kpc). Nie sposób uznać za skarżącą, iż przyjęcie faktu istnienia i wysokości długów spadkowych nie wynikało z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego, zaś w wyniku umowy przejęcia dług P. K. wygasł. Z postanowień umowy wynika bowiem, że dług objęty przejęciem jedynie powiększył dotychczasowe zadłużenie wobec pozwanego; taka też była intencja stron umowy.

Sąd Apelacyjny wskazał, iż wbrew zarzutom podnoszonych w apelacji, Sąd pierwszej instancji nie stwierdził, iżby długi spadkowe zostały zaspokojone w wyniku darowizny nieruchomości spadkodawcy; przeciwnie: Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że okoliczność ta nie wynika z treści umowy darowizny zawartej w formie notarialnego i brak jest podstaw dla przyjęcia, że czynność ta miała na celu zaspokojenie wierzytelności pozwanego względem spadkodawcy. Zarzut ten był więc chybiony.

Jeżeli chodzi o podnoszone w apelacji zarzuty dotyczące zasadności odliczenia długów spadkowych od wartości darowanej nieruchomości oraz stwierdzenia, że ograniczenie odpowiedzialności i wzbogacenia pozwanego nie powinno uwzględniać tych długów, uznał Sąd Apelacyjny, iż odnoszą się one nie do ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, lecz do sfery rozważań prawnych i jako takie podlegać będą ocenie i omówieniu.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd Odwoławczy, jak już wyżej wskazano, iż ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji zasługują w całości na akceptację, jako pozostające w korelacji z informacjami niesionymi przez środki dowodowe zaofiarowane przez obie strony procesu, reprezentowane przez wykwalifikowanych pełnomocników.

Sąd Apelacyjny, analizując dalsze zarzuty podnoszone w apelacji, stwierdził, że nie doszło w istocie do naruszenia przepisów prawa materialnego przywoływanych w apelacji, poprzez uznanie, że wzbogacenie pozwanego w wyniku darowizny nieruchomości podlega pomniejszeniu o długi spadkowe. Wskazać wypada w tym miejscu, iż sposób obliczenia substratu zachowku polega na ustaleniu czystej wartości spadku. Składa się na nią wartość stanu czynnego spadku, od której należy odjąć wartość stanu biernego, czyli długów spadkowych (zob. także : wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 10 lipca 2014r., I ACa 113/14, LEX nr 1527263), przy czym wartość darowizny jako substratu obliczenia zachowku winna być ustalona na dzień orzekania (art. 995 k.c. w zw. z art. 1000 k.c.).

Pod pojęciem długów spadkowych z kolei rozumieć należy zadłużenie powstałe za życia spadkodawcy, które nie wygasa w chwili otwarcia spadku; mogą one mieć źródło n.p. w stosunkach zobowiązaniowych, których stroną był zmarły, wynikać z wymagalnego obowiązku alimentacyjnego (art. 922 § 3 k.c.).

W sytuacji, gdy darowizna wyczerpała cały spadek po zmarłym, uprawniona do zachowku może dochodzić od obdarowanego roszczenia o zachówek w granicach z art. 1000 k.c., roszczenie subsydiarne wobec obdarowanego zatem limitowane jest co do wysokości w powyższy sposób (tak: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008r. III

CSK 255/07, OSNC 2009/3/47 i z 13 lutego 2004 r. II CK 444/02, LEX 112873, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 listopada 2012r., I ACa 501/12, LEX nr 1254524).

Zarzut naruszenia norm art. 1000 k.c. i art. 991 § 1 k.c. sformułowany w apelacji, a odnoszący się do przyjętego przez Sąd Okręgowy sposobu ustalania wartości substratu zachowku w niniejszej sprawie, nie mógł zatem odnieść skutku, jako bezzasadny. Powyższe ustalenie substratu zachowku także nie pozostaje w sprzeczności z art. 406 k.c., jak chciała tego skarżąca. Nieprawidłowości w ustaleniu substratu zachowku i granic odpowiedzialności pozwanego w tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny się nie dopatrzył, a zarzuty odnoszące się do tych stwierdzeń Sądu Okręgowego wypadało uznać za bezzasadne.

Odnośnie zadłużenia spadkodawcy wobec B. K. z tytułu zasądzonych prawomocnie dopłat tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym godzi się wskazać, iż z niewadliwie dokonanych ustaleń faktycznych wynika, że zostało ono objęte przejęciem długu przez pozwanego, zgodnie z umową z dnia 14 kwietnia 2008r., a zgodnie z wolą stron powiększyło ono zakres dotychczasowych zobowiązań spadkodawcy wobec powoda.

Brak jest więc podstaw by uznać, że ten dług spadkowy wygasł (art. 519 § 1 k.c.), jak chciała tego skarżąca, a jedynie zmienił się podmiot po stronie wierzyciela. Ten zarzut apelacji także okazał się być nietrafny.

Uznał nadto Sąd Apelacyjny, że przy wyrokowaniu nie doszło do naruszenia art. 5 k.c., jak chciała tego skarżąca, poprzez uwzględnienie długu spadkowego stwierdzonego wspomnianymi wyrokami sądowymi Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach, które miałyby zapaść wedle powódki w wyniku świadomego niezgłoszenia zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia ze strony spadkodawcy. Okoliczność ta nie znalazła odzwierciedlenia w materiale dowodowym, nie sposób stwierdzić, iżby w istocie fakt taki miał miejsce oraz ocenić jego wpływu na powstanie tytułu stwierdzającego zobowiązanie. W tej sytuacji zarzut naruszenia art. 5 k.c., zwłaszcza wobec braku sprecyzowania naruszanej zasady współżycia społecznego czy naruszenia społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa, nie mógł być uwzględniony, a innych podstaw dla uznania tego długu spadkowego za nie podlegający rozliczeniu przy ustalaniu substratu zachowku, Sąd Odwoławczy się nie dopatrzył.

Zaakceptować wypadało zatem także rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, które aczkolwiek skąpe, pozwoliły jednak na pełną weryfikację instancyjną zaskarżonego orzeczenia.

Skuteczny okazał się natomiast zarzut nieprawidłowego wyrzeczenia w przedmiocie odsetek od uwzględnionego roszczenia głównego. Sąd Apelacyjny zważył, iż zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie sądów powszechnych poglądem roszczenie o zachowek, a także roszczenie subsydiarne skierowane do obdarowanego w sytuacji, gdy spadkodawca dokonał darowizny wyczerpującej cały spadek, jest roszczeniem bezterminowym, aktywującym się z datą doręczenia odpisu wezwania do zapłaty (art. 455 k.c. w zw.z art. 481 § 1 i 2 k.c.), a w niniejszej sprawie – z datą doręczenia odpisu pozwu ją inicjującego, zgodnie zresztą z wnioskami apelacji powódki (tak również : wyroki Sądów Apelacyjnych w Warszawie z dnia 24 listopada 2015r., VI ACa 1585/14, w Łodzi z dnia 27 lutego 2013r., I A Ca 1156/12). Datą tą był 15 grudnia 2013r. i od tego dnia należne były odsetki ustawowe od zasądzzonego świadczenia.

Z tych wszystkich przyczyn zmieniono zaskarżony wyrok w punkcie 1. we wskazany wyżej sposób na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.

W pozostałym zakresie natomiast apelację powódki jako bezzasadną oddalono na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., obciążając powódkę, której apelacja została uwzględniona jedynie w nieznacznej części, obowiązkiem ich zwrotu na rzecz wygrywającego pozwanego.

Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym w wysokości 5400zł, obliczone stosownie do § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO del. Lucyna Morys – Magiera SSA Tomasz Ślęzak SSA Lucyna Świdarska – Pilis